

CONTACTECZEEM

Wat is contacteczeem?

Bij contacteczeem krijgt u huidafwijkingen door contact met bepaalde stoffen. Er zijn twee soorten contacteczeem:

- allergisch contacteczeem
- irritatief contacteczeem

Soms kan ook een combinatie van allergisch contacteczeem en irritatief contacteczeem voorkomen.

Bij allergisch contacteczeem veroorzaakt contact op de huid met een bepaalde stof een "allergische reactie" in de huid. Dat is een overgevoelighedsreactie van het lichaam, waarbij specifieke afweercellen een rol spelen. Dit gebeurt alleen bij personen die na een eerder huidcontact voor die bepaalde stof allergisch zijn geworden. De betreffende stof wordt dan een allergeen genoemd. Is men eenmaal allergisch, dan zijn slechts heel kleine hoeveelheden van het allergeen nodig om huidklachten te veroorzaken. Een contactallergie blijft vaak levenslang bestaan.

Bij het irritatief contacteczeem krijgt u huidafwijkingen door irriterende stoffen die met de huid in aanraking komen, zoals oplosmiddelen en zepen. Als u langdurig of vaak met zulke irriterende middelen in contact komt, dan ontstaat er een niet-allergische ontstekingsreactie in de huid. Bij overmatig contact met water zal het eczeem sneller ontstaan en ernstiger zijn. Irritatief contacteczeem kan bij iedereen optreden. Het is geen specifiek verschijnsel zoals bij een allergisch contacteczeem. Wel zal de irritatie bij de een eerder ontstaan dan bij de ander.

Hoe ontstaat contacteczeem?

Allergisch contacteczeem

Als een allergeen de huid binnendringt, wordt het door specifieke cellen van het afweersysteem herkend. Hierna wordt het afweersysteem geactiveerd en komt er een ontstekingsreactie in de huid. Als de huid al eerder is beschadigd, bijvoorbeeld door irritatie, treedt eerder een overgevoeligheid op.

Of een bepaalde stof een contactallergie veroorzaakt en hoe snel dat gebeurt, hangt af van eigenschappen van de betreffende stof en van de betrokken persoon. Voor sommige stoffen wordt men al na enkele weken allergisch. Met andere stoffen kan men jaren achtereen zonder problemen in contact komen totdat men, zomaar opeens, allergisch wordt.

Irritatief contacteczeem

Bepaalde stoffen (bijvoorbeeld zeep en water) kunnen de huid irriteren en de opperhuid beschadigen. De beschadiging van de huid is groter dan de kracht die de huid heeft om zich te kunnen herstellen. Hier zal de huid op reageren met een ontstekingsreactie (eczeem).

Hoe ziet contacteczeem eruit?

De huid jeukt. U ziet een rode huid met kleine bobbeltjes, blaasjes en schilfering. Soms gaan de blaasjes lekken en wordt de huid vochtig.

Bij een contacteczeem ziet u huidafwijkingen op de plaats waar de stof in contact komt met de huid. Op die plaats is de reactie vaak het heftigst. Soms krijgt de huid eromheen ook eczeem. Een allergisch contacteczeem kan zich zelfs naar andere lichaamsdelen uitbreiden, maar dit is zeldzaam.

Een allergisch contacteczeem kan er op uw huid hetzelfde uitzien als een irriterend eczeem.

Is contacteczeem besmettelijk?

Allergisch contacteczeem is niet besmettelijk voor anderen.

Is contacteczeem erfelijk?

Contacteczeem is niet erfelijk.

Atopie is een erfelijke aanleg voor eczeem, astma en/of hooikoorts. Mensen met atopie hebben wel iets meer kans dat zij contacteczeem krijgen of dat hun contacteczeem ernstiger is.

Hoe weet uw arts of u een contactallergie heeft?

De huidafwijkingen bij een allergisch contacteczeem en bij een irriterend eczeem kunnen soms erg op elkaar lijken. Uw arts heeft informatie van u nodig en zal u daarom veel vragen stellen.

Deze vragen gaan bijvoorbeeld over:

- hoe lang u last heeft
- waar de plekken ontstaan en hoe ze zich uitbreiden
- wat de klachten uitlokt
- of er een relatie met uw werk of hobby's is
- het gebruik van geneesmiddelen

Door het antwoord op deze vragen kan uw arts bepalen of allergisch onderzoek nodig is. En als het nodig is, dan kan uw arts bepalen welk type onderzoek er nodig is en wat er precies getest moet worden.

Een irriterend contacteczeem is niet specifiek. Er bestaan dan ook geen specifieke testen om een irriterend contacteczeem aan te tonen.

Wat zijn plakproeven?

De dermatoloog kan door middel van huidtesten opsporen voor welke stoffen u overgevoelig bent. De stoffen worden in kleine kamertjes met pleisters op de rug geplakt en 2 dagen later weer verwijderd. Op de 2^e, de 4^e (en soms ook op de 7^e dag) wordt de test afgelezen.

Bij foto-allergisch contacteczeem worden de testen tevens met ultraviolet licht uitgevoerd. Vrijwel altijd zal worden getest met de Europese basale reeks, dit is een standaardreeks van stoffen, die in Europa de meeste allergische reacties veroorzaken. Daarnaast kan met specifieke testreeksen verder onderzoek worden gedaan. Ook stoffen die op het werk voorkomen, cosmetica, toiletartikelen en geneesmiddelen kunnen soms getest worden. Hiervoor worden deze stoffen bijvoorbeeld eerst verdund of op de huid aangebracht zonder dat er een pleister over wordt geplakt.

Een test is positief als het opgebrachte materiaal (allergeen) ter plaatse een eczeemreactie veroorzaakt. Indien een positieve reactie ontstaat op een bepaalde stof, dan zal samen met de dermatoloog worden bekeken of deze stof inderdaad de oorzaak kan zijn van het eczeem.

Stoffen die contactallergieën kunnen veroorzaken

Het aantal stoffen dat een contactallergie kan veroorzaken is heel groot. De meest voorkomende contactallergenen zitten in de Europese standaardreeks. De stoffen zijn:

- onedele metalen, zoals nikkel, chromium en kobalt, die onder andere te vinden zijn in goedkope sieraden, cement (metselaarseczeem) en leer
- geurstoffen, zoals die gebruikt worden in parfums en de meeste toiletartikelen, maar ook in industriële producten om onaangename geuren te maskeren
- conserveermiddelen, die voorkomen in producten die aan bederf onderhevig zijn, zoals cosmetica, toiletartikelen, handcrèmes en talrijke industriële producten
- bestanddelen van rubber
- lijmen
- geneesmiddelen in crèmes en zalven
- planten en bloemen (bijvoorbeeld Chrysanten en Alstroemeria)
- beroepsgebonden stoffen, zoals bestanddelen van haarverf en permanentvloeistoffen bij kappers (kapperseczeem).

Soms treden overgevoeligheidsverschijnselen alleen op wanneer het contactallergeen in combinatie met licht in contact met de huid komt (foto-allergisch contacteczeem). Dit komt onder andere voor bij zonnebrandcrèmes (ook wel antizonnebrandcrème of zonnemelk genoemd) en parfums.

Kunt u door uw werk contacteczeem krijgen?

Er zijn verschillende beroepen met een verhoogd risico op beroepsgebonden allergisch of irriterend contacteczeem. De belangrijkste zijn:

- kappers
- schoonmakers
- verpleegkundigen en andere werkers in de gezondheidszorg
- metaalbewerkers
- werknemers in de voedingsmiddelenindustrie

Nat werk is de belangrijkste oorzaak van beroepsgerelateerd irriterend contacteczeem.

Welke behandelingen zijn er voor contacteczeem?

- Allereerst moet u het contact vermijden met de stof waarvoor u overgevoelig bent.
- Behandeling van het eczeem zelf met crèmes:
 - corticosteroiden ("hormoonzalf")
 - tacrolimus of pimecrolimus.
- Behandeling van chronisch contacteczeem met UV lichttherapie.
- Bij uitgebreid en ernstig eczeem is soms een kuur met corticosteroid-tabletten (prednison) nodig om het eczeem tot rust te brengen.

Wat kunt u zelf nog doen?

U moet contact met de stof waarvoor u allergisch bent vermijden. Van verschillende allergenen zijn aparte folders beschikbaar, waarin staat vermeld in welke producten deze allergenen onder andere voorkomen.

Soms staat op cosmetica en toiletartikelen vermeld "hypo-allergeen", "dermatologisch getest", "pH-neutraal", "huidvriendelijk", "bevat alleen natuurzuivere producten", en dergelijke. Deze aanprijzingen zeggen niets over de geschiktheid van een dergelijk product voor u. Ook voor zo'n product kunt u een allergie hebben of ontwikkelen.

Ter voorkoming van irriterend contacteczeem kunt u snel inwerkende verzorgende crèmes aanbrengen na het reinigen van de handen en na iedere handeling met nat werk. Voorafgaand aan "vuil" werk kan het nuttig zijn om de handen in te vetten, bijvoorbeeld met vaseline. Dat voorkomt vaak de noodzaak om achteraf de handen intensief te wassen. Als er sprake is van een allergisch contacteczeem aan de handen, is het nuttig de folder "Handeczeem" te raadplegen.

Bij een contactallergie die met het werk te maken heeft, is het belangrijk te zorgen dat huisarts, dermatoloog en bedrijfsarts samenwerken. De dermatoloog zal u adviseren contact op te nemen met uw eigen bedrijfsarts.

Wat zijn de vooruitzichten?

Eczeem kan hardnekkig zijn. Toch nemen de klachten aanzienlijk af of treedt genezing op bij veel patiënten als contact met de stoffen die uw contacteczeem veroorzaken, zorgvuldig vermeden worden.

Meer informatie

Zie ook de folders "Handeczeem" en "Corticosteroiden voor de huid". Deze kunt u aan uw arts vragen of downloaden via www.huidarts.info.

Steun het werk van het Huidfonds en word donateur!

Bezoek de website www.huidfonds.nl voor meer informatie of om u aan te melden als donateur. Telefonisch mag ook: 030 28 23 995

Voor informatie over patiëntenorganisaties zie:

www.huidpatienten-nederland.nl

Deze folder is een uitgave van de

Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie

www.huidarts.info

© 1993 Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie
Aangepast op **19-3-2013**

Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht. De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.